

VOJENSTVÍ DOMA A V CIZINĚ

Kapitán Karel Vaněk:

Branná příprava ve Španělsku.

Organisování branné přípravy je ve Španělsku, jako ve všech téměř státech, předmětem vážných úvah a četných návrhů, z nichž jeden z nejzajímavějších uveřejňuje ve vojenském časopise „Memorial de Infanterie“, roč. XIV, čís. 157 major Pedro Lizaur v článku: „Problemas de Organización“. Uvádíme jej tu ve výtahu.

Jsou tři úkoly, které má řešiti španělská armáda: 1. zkrácení presenční služby vojenské, kterou měl provésti nový zákon „Ley de reclutamiento“, a to na dvě léta, 2. branná příprava, 3. záložní důstojníci.

Branná příprava, la instrucción militar antes del ingreso en el ejército, praví autor, je teprve předmětem úvah. V některých zahraničních armádách bylo již mnoho po té stránce vykonáno i s pomocí zvláštních spolků a organisací nevojenských, jejichž členy jsou též hojně bývalí důstojníci a poddůstojníci. Ve Španělsku je něco z této myšlenky uskutečněno ve spolku „Tiro nacional“ a „Exploradores de España“, jejichž skrovné prostředky však by nestačily pro podobný úkol. Autor míní, že se životaschopnost branného výcviku projeví jediné v tom, zda přivede pod prapory skutečně velký počet nováčků, předem pro vojenskou službu aspoň částečně připravených, a že by branný výcvik musil býti určitě pod dohledem státu. Další překážkou je, že v provinciích řídké obydlených — na př.: provincie Cuenca a Soria 14, Albacete, Ciudad Real, Guadalajara, Huesca, Teruel 16, Cáceres 18 obyvatelů na 1 km! — je nemožno onen výcvik prováděti, protože by docházením do vzdálených kursů vznikly pro mnohé rodiny příliš veliké výdaje. Na druhé straně věří ovšem i autor, že by systémem branné výchovy měl přece aspoň pro většinu nováčků — těch, kteří by měli možnost do kursu choditi — výsledek užitečný a přinášel by především i výhodu pro stát i poplatníky, protože by se u značného počtu nováčků mohla zkrátit presenční služba vojenská o další tři měsíce (nejméně), čímž by se umenšily daně (na výstroji, na výživě, na ubytování).

Než se branná výchova ve Španělsku zavede, nutno vyčkati výsledků podobného zařízení, nebo zkoumati taková zařízení v zahraničí.

Po tomto úvodu navrhuje pak autor, aby branná výchova byla organisována takto:

Královským dekretem by bylo utvořeno t. zv. „Sdružení pro vojenský výcvik“ (Asociación de Instrucción Militar), povahou dobrovolné, přece však pod jakýmsi nátlakem ministerstva války; v tomto sdružení by musili býti členy všichni generálové a důstojníci v poměru zálohy, výslužby, dočasné dovolené atd.

Účelem sdružení jest jen organisovati bezplatné školy pro branný výcvik

co možná ve všech větších městech, bylo-li by třeba, i v menších městech okresních.

Sdružení se ustaví takto:

Sekretáři všech příslušných měst aneb okresů vyzvou písemně všechny shora jmenované osoby, jež se mají státi členy sdružení, k shromáždění, jež se bude konati v zasedací síni městské (okresní) rady za předsednictví starosty (okresního náčelníka) a za přítomnosti sekretáře. Po zahájení se přečte dekret o zřízení sdružení a starosta vyzve všechny přítomné, aby se přihlásili za jeho členy, při čemž upozorní, že účast i činnost v něm jest úplně bezplatná. Pak se určí tříčlenné předsednictvo, t. zv. „Junta local“, president, přísedící a sekretář. Presidentem má býti co možná generál, přísedícím vyšší důstojník. V obcích, kde by bylo méně členů, může se určit předsednictvo bez ohledu na jejich hodnost, presidentem bude však vždy služebně nejstarší a přísedícím nejstarší po něm.

„Junta local“ bude oprávněna vybrati instruktora a „subinstruktora“ pro každý kurs. Instruktor bude vždy důstojník, subinstruktor poddůstojník, obovšem, jak již řečeno, jsou v poměru zálohy nebo výslužby, dočasné dovolené atd.

Ministerstvo války pojme do svého rozpočtu též předvídaný rozpočet výdajů na sdružení a zřídí úřad „Centrálního předsednictva sdružení“ (Junta central de la Asociación).

Tato „Junta central de la Asociación de Instrucción Militar“ bude jmenována královským dekretem na návrh ministersva války a bude složena takto:

President: Sborový nebo divisní generál, co možná bývalý ministr války; 12 přísedících, a to: 6 divisních anebo brigádních generálů, 6 plukovníků (všech 12 v poměru zálohy, výslužby atd.); tajemník, místotajemník, pokladník a účetní (všichni rovněž v záloze nebo výslužbě atd.).

Povinnosti centrální Junty budou: dozor na „Juntas locales“, na instruktory a subinstruktory, dále dozor na výcvik, který musí býti co nejvíce jednotný a intenzivní a musí plniti do důsledků literu předpisů jak teoreticky, tak prakticky, pokud se týkají výcviku nováčků.

Každá Junta local dostane 50 peset měsíčně na kancelářské výdaje; z toho pořídí a vede sekretář tyto knihy: seznam členů; záznam o zácích branné výchovy a záznam o vydávání vysvědčení; korespondenční protokoly; účetní knihu.

Sekretariátu bude přidělena místnost v budově městské neb okresní rady a shromáždění předsednictva i valná shromáždění místních sdružení mohou se konati v zasedací síni této rady.

Autor navrhuje, aby instruktoři — nikoli členové, kteří musejí pracovati bezplatně — dostali odměnu 150 peset měsíčně a subinstruktoři 100 peset, jestliže se zaváží, že každodenně budou míti hodinu výcviku teoretického a hodinu výcviku praktického.

Místní předsednictvo sdružení bude tribunálem, který bude zkoušeti ty, kteří o to žádají, a těm, kteří budou uznáni za schopné, vydá vysvědčení, potvrzené celým předsednictvem („tribunálem“) a instruktorem.

Bude nutno zříditi dva druhy škol (kursů): pro pěší vojska a pro vojska na koních.

V každém hlavním městě provincie a v městech s více než 20.000 obyvatelů bude organizována jedna škola pro pěší vojska a jedna škola pro vojska na koních. Jestliže některý kurs bude míti víc než 100 žáků, zřídí se druhý, pobočný; v okresních městech s méně než 20.000 obyvatelů a v ostatních obcích, kde se sdružení ustaví, zřídí se toliko jedna škola, a to pro pěší vojska. V každé obci, v které se sdružení ustaví, zřídí se škola.

Školy pro pěší vojska dostanou po osmi vyřazených puškách „Mauserových“ a školy pro vojska na koních stejný počet karabin. Oboje bez nábojů. Místo děla

dostanou školy dřevěný nebo železný model, váhy a rozměrů jako skutečné. (Jde o to, aby žádné z uvedených zbraní nemohlo býti použito k střelbě, patrně z vnitropolitických důvodů.)

Školy přijmou k výcviku všechny Španěly, kteří o to požádají, starší než 16 a mladší než 45 let, kteří neslouží v aktivním vojsku, bez ohledu na to, jaký jest jejich poměr vojenský.

Těm, kteří se dostaví k přesměnčení službě a předloží vysvědčení, že absolvovali branný výcvik, zkrátí se přesměnčení služba vojenská o tři měsíce, dobu to, kterou by právě branný výcvik trval.

Ti, kteří mají náležité předběžné vzdělání, předloží vysvědčení o branném výcviku a projeví přání, že chtějí dosíci hodnosti důstojníka zálohy, budou sloužit kratší čas (polovici než ostatní) a vykonají výcvik ve zvláštních odděleních, jako nyní t. zv. „jednorozční dobrovolníci“ — voluntarios de un año

V následujícím pak pojednává major Lizaur podrobně o záložních důstojnících, kterým věnuje zvláštní kapitolu.

Koloniální vojsko francouzské a anglické.

Francie udržuje v následujících koloniích v přítomné době toto vojsko:

a) **Indočína:** 1 pěší divise (= 4 pluky tonkinských střelců, 1 pluk osadní pěchoty, 2 prapory cizinecké legie). Dále 1 samostatná brigáda, skládající se z 1 pluku tonkinských střelců a z 1 pluku osadní pěchoty. — Pak 2 pluky osadního dělostřelectva, 2 smíšené dělostřelecké pracovní roty, 2 inženýrské roty, 1 automobilní oddíl, 1 oddělení útočných vozů, 1 oddělení letecké, 1 oddíl automobilisovaných kulometů a příslušné služby.

b) **Západní Afrika.** 4 pluky senegalských střelců, 1 prapor osadní pěchoty, 1 pluk osadního dělostřelectva, 1 pracovní dělostřelecká rota, 1 inženýrská rota, 1 eskadrila senegalských spahiů, 1 letecká eskadrila.

c) **Francouzská rovníková Afrika.** 2 pluky a 1 prapor senegalských střelců, 4 čty dělostřelectva a 1 pracovní dělostřelecký detašmán.

d) **Madagaskar.** 1 prapor osadní pěchoty, 2 pluky střelců, 1 prapor domorodých střelců, 1 oddíl dělostřelectva o třech bateriích, 1 rota pracovní.

e) **Polynesie.** 1 rota osadní pěchoty.

f) **Francouzské Antilly.** 2 roty osadní pěchoty, 1 baterie dělostřelectva, 1 pracovní detašmán.

Francouzská Indie. 1 rota pěchoty.

Anglie pak má ve svých koloniích toto vojsko:

a) **Australie.** Aktivní služba trvá osm let, v prvních třech letech slouží mladíci každoročně 12 dní a pak vstoupí do zálohy. Je zavedena branná příprava, jež je povinná pro hochy od 12 do 14 let v civilních školách a potom pro jinochy do 17 let; Tito musejí absolvovati 64 hodin výcviku v jednom roce. Stálé vojsko je malé: 1700 mužů. Důstojníci jsou vychováváni v koleji v Duntroonu, kde studují 4 léta. Pro válku je připravena tato organizace vojska: 4 pěší divise, 3 smíšené brigády, 2 jezdecké divise, 12 baterií pobřežního dělostřelectva.

b) **Kanada.** Vojsko se rozděluje na aktivní a záložní milici. K odvodům jsou jen dobrovolníci, ale všichni občané od 18 do 60 let věku mohou býti povoláni k vojenské službě, kdykoli toho okolnosti vyžadují. Aktivní milice, která se doplňuje dobrovolníky, najímanými na tři léta, dělí se na permanentní a nepermanentní. První tvoří: 3 pluky pěchoty, 2 pluky jezdeckta a 9 baterií dělostřelectva s přesměnčením početním stavem 3500 mužů. Druhá jest organizována v 38 brigád pěchoty, v 9 jezdeckých brigád, v 20 pluků polního a 6 pluků těžkého dělostřelectva. Početní stav: 120.000 mužů, kteří jsou povoláváni ročně jen na devět dní k výcviku, který řídí příslušníci milice permanentní. Důstojníci studují na „Králi koleji vojenské“ v Kingstownu 4 léta.

c) **Nový Zéland.** Stálé vojsko je dobrovolnické. Mladíci jsou najímáni

na 5 let. Teritoriální armáda má 1 pěší divisi, 3 brigády „pěchoty na koních“, kromě toho polní a těžké dělostřelectvo a příslušné služby. Početní stav je 18.500 mužů.

d) Jižní Afrika. 1 pluk „pěchoty na koních“, 3 baterie polního a 2 baterie těžkého dělostřelectva, jednotky pobřežní a různé služby. Stálá armáda má početní stav 1450 mužů, jednotky pobřežní 8000 mužů. Všechny se doplňují povinnými odvody. Délka služby: 4 léta, jež se však neslouží nepřetržitě, nýbrž v každoročních periodách 18 až 24 dní, jež jsou věnovány výcviku.

(Podle Memorial de Infanterie, roč. XVI [1927], sv. XXXI.)

RÚZNÉ ZPRÁVY

Z Československa.

Pokusná silniční trať mezi Prahou a Zbraslaví. Udržování úseku státní silnice, která vede z Prahy přes Zbraslav, Dobříš a Strakonice k státním hranicím mezi Prahou a Zbraslaví, v dobrém stavu bylo velice nákladné, poněvadž doprava na této silnici je veliká. Ministerstvo veřejných prací se proto rozhodlo upravit silniční vozovku tak, aby vyhovovala rostoucí dopravě automobilové, a zříditi ji pro srovnání jako pokusnou trať z šesti různých druhů moderních vozovek. Tak byla zřízena v km 4:444–5:1058 šterkovaná, zvláčená vozovka 10 cm tlustá a napuštěna dehtoasfaltovou emulsi „Vialit“ v ploše 4300 m²; 1 m² této vozovky stál asi 50 Kč, z čehož přibližně polovina přišla na napuštění vozovky „Vialitem“.

V km 5:8516–6:640 byla zřízena betonová vozovka o dvou vrstvách, a to spodní vrstva 10 cm tlustá z obyčejného betonu a vrchní 8 cm tlustá z betonu složeného z žulového šterku se zrnem 2,5 až 4,5 cm a z cementu „Solidit“ z cementárny v Hodolanech u Olomouce. Plocha vozovky činila 4730 m²; 1 m² vozovky stál (bez úpravy podkladu) 75 Kč.

V km 6:640–7:436 byla zřízena betonová vozovka tlustá 15 cm uprostřed, se zesílením u krajů na 22,5 cm, a to v ploše 4776 m²; 1 m² této vozovky i s dodáním cementu stál 59 Kč.

Beton byl ztlužen železnou sítí z drátů 6 mm tlustých. Na 1 m³ betonu přišlo 3:0 kg velice pevného portlandského cementu, který pro tuto práci darovala královská cementárna, takže vozovka stála jen 37 Kč m². Ve vozovce byly zřízeny ve vzdálenostech 10 m příčné spáry vyložené americkou lepenkou. Zkušební betonové kostky 20×20×20 cm měly po 42 dnech pevnost v tlaku 298 až 408 kg/cm².

V km 7:436–8:640 byla zřízena vozovka z živiceného betonu 6 cm ztloušť, při čemž dř. z praneho a říčního pís-

ku byla míšena asi s 10% cementu a 9% mexfaltu, látky to vznikající destilací mexického asfaltového petroleje. Vozovka byla natřena spramexem. Bylo zřízeno 7224 m² za cenu 78 Kč/m² bez úpravy podkladu.

V km 8:640–8:960 a 9:4 až 10:6 byla zřízena vozovka z živiceného betonu 5 cm ztloušť, při čemž jako tmele bylo užito trinidadského asfaltu, rozředěného petrolejovými oleji. Bylo zřízeno 9120 m² po 77 Kč/m² bez úpravy podkladu.

V km 10:6–10:7567 byla zřízena betonová vozovka o dvou vrstvách: spodní 9 cm tlustá se zesílením ke krajům na 16 cm z obyčejného betonu a na ni byla zřízena 6 cm tlustá vrstva z balsaltoidu, obsahujícího čedičový šterk se zrnem 2,5 až 4,5 cm a čedičovou dř. se zrnem 0 až 2,5 a z říčního písku. Úhrnem bylo zřízeno 940 m² vozovky po 54 Kč/m² bez dodání cementu, který darovala královská cementárna, takže i s cementem by vozovka stála asi 76 Kč/m².

Práce byly vykonány r. 1926. Za dobrou jakost hmot a práce ručí podnikatelé 3 léta. Vozovky jsou celkem v dobrém stavu, některé z nich možno označiti za velmi dobré.

Poznámky o zřizování těchto vozovek, jakož i podrobný popis dotčených pokusných tratí je uveřejněn v čísle 20 a 21 „Zpráv veřejné služby technické“.

Vliv složení a množství vody na jakost betonu. K dosažení největší pevnosti a nepropustnosti betonu je nutno promísiti v správném poměru písek a křemílek s různou velikostí zrn. Pro stavbu majíaku na pražském letišti se užívá přirozené směsi písku z řeky Jizery u Toušeně, která byla proseta na sítěch s kruhovými otvory 0,24, 1, 3, 12, 25 a 40 mm v průměru. Ježto v tomto jizerském písku jsou obsažena zrna všech velikostí, je směs vhodně složená. Podnikatelská firma koupila a postavila na staveništi Ahlersovu váhu, na níž lze samočinně vážit množství vody a cementu v poměru předepsa-

ném pro žádanou pevnost betonu. Užitím této váhy je pro daný poměr cementu a vody zaručena stejnoměrná pevnost betonu a tím i bezpečnost stavby. Váha k samočinnému vážení množství vody a cementu byla sestrojena J. G. Ahlersem v New Yorku a je prvního druhu v naší republice. Její konstrukce je blíže popsána v čísle 20 Zpráv veřejné služby technické.

**Světová výroba hlavních kovů a záso-
ba železných rud.** Roku 1925 bylo vyrobeno (údaje jsou v 1.000 tunách): hliníku 179, olova 1507, mědi 1497, zinku 1179, cínu 152. V roce 1913 bylo vyrobeno hliníku 65, olova 1201, mědi 1052, zinku 1001, cínu 129. Z toho je viděti značné zvětšení světové výroby r. 1925 proti r. 1913. Světové zásoby železných rud jsou odhadovány na 60 miliard tun. Světová výroba litiny r. 1926 byla přes 70 milionů tun a výroba oceli přes 91 milionů tun. (Zprávy veřejné služby technické č. 13.)

Anglie.

Nová brigáda. V Anglii má býti organizována nová brigáda a má se skládati takto: z praporu útočných vozů, z oddílu automobilizovaného polního dělostřelectva, z praporu automobilizovaných kulometů, z žen. roty na autech a z praporu pěchoty rovněž na autech.

Rumunsko.

Útočné vozy. Každé divisi má býti přidělen jeden prapor lehkých útočných vozů o třech rotách. Rota — tak-

tická jednotka — skládá se ze tří bojových čet, z vozu velitelského a z oddílu 5 vozů jakožto zálohy. Celkem 21 vozů, z toho 15 bojových. — Četa je bojovou jednotkou o 5 vozech, z nichž tři mají po 1 děle 37 mm a ostatní dva po kulometu. Vozy jsou typu Renault. Jednotky útočných vozů jsou součástí pěchoty.

Japonsko.

Nový lehký kulomet. V japonském vojsku byl přijat nový lehký kulomet vz. „Namba“ 1922, jehož charakteristika jest tato:

Největší donosnost: 4200 m, účinná působnost do 2000 m, teoretická rychlost střelby 480 výstřelů za minutu, váha 9 kg, zásobník pro 30 nábojů.

Kulomet může býti přenášen jediným člověkem, hlaveň není nutno vyměnit, leč až po 20.000 výstřelech. Za palby je kulomet podepřen zvláštní vidlicí.

Chile.

Doprovodná děla u jezdeckta. U každého pluku jezdeckta byla zřízena jedna četa děl, jež jsou dopravována na koních. Mají též účel jako doprovodná děla pro pěchotu, zvláště pak, jak chilský předpis „Dotaciones de Paz del Ejército chileno“ zdůrazňuje, „neutralisovati nepřátelskou kulometnou palbu“.

Memorial de Inf. roč. XVI. (1927).

Kpt. Karel Vaněk, p. pl. 29.

Z CIZÍCH REVUÍ

Bellona.

Ročník IX., díl XXIII. (Dokončení.)

Ministrovi vojenství podléhají dva zastupci (státní tajemníci): I. st. tajemník (viceministr) je šéfem vojenské administrace, II. st. tajemník pečuje o organizaci, o školení a o důstojnické věci. Kompetence ministerstva se však vztahuje jen na mírovou činnost armády.

Příprava armády pro válku náleží do kompetence hlavního štábu. Přiděleného užší vojenské radě. Přebírá tedy II. st. tajemník veškerou mírovou činnost náč. hl. štábu vyjma činnost předpisovou, která zůstala i nadále v kompetenci hl. štábu a náčelníka hl. štábu.

Generální inspektořáty jezdeckta, dělostřelectva, techn. vojsk a

voj. škol byly zrušeny; důvodem pro toto opatření bylo bezpodmínečné provádění přijaté zásady o nutnosti spolupráce všech zbraní; tyto inspektořáty rušily jen činnost hlav. štábu (organizace a výcvik) a arm. inspektořů (přehledky a kvalifikace velitelů). Se zřením na některé naše organizační návrhy dojísta zajímavé stanovisko, jež by nemělo býti přehlédnuto.

V ministerstvu vnitra bude zřízeno zvl. vojenské oddělení, podřízené přímo ministrům a bude povinno pečovati o úzkou spolupráci civilních státních orgánů s vojenskými úřady v míru i za války (příprava pro činnost civ. orgánů státních za mobilisace a války).

Ministerstvo železnic a ministerstvo veřejných prací budou sjednoceny v ministerstvu komunikací.